

jak np. linearny, malarski, haptyczny, optyczny, krystaliczny, organiczny itd.), co w Europie dało podstawy do rozważań w ramach *Kunstwissenschaft*, a w Polsce uznane zostało za niepotrzebne sofizmaty wobec prostego stwierdzenia, że „malarstwo ma środki na wyrażenie pewnego momentu natury, leżącego w granicach formy i barwy”. Jak się więc wydaje, polemika Witkiewicza ze Struvernem mogła być jakimś nie do końca uświadomionym założeniem polskiej historii sztuki, przez długie lata narzucającym granice w stawianiu problemów badawczych zbyt oddalających się od prostoty i zdroworozsądkowej oczywistości w pojmowaniu wytworów malarstwa i rzeźby.

SUMMARY

Wojciech Bałus

FORM ENTANGLED IN STYLE. ON AN OVERSIGHT IN POLISH ART HISTORY

Neither the philosophy of Konrad Fiedler, nor the conception of *Kunstwissenschaft* or the methodological ideas of the so-called New Vienna School of Art History, have played any role in Polish art history of the beginning of the twentieth century and in the interwar period. After the Second World War, the Iconic and hermeneutics met with poor reception, either. Although the main research tool was (and for many scholars has remained) the so-called ‘formalism’, the form has been treated almost exclusively as an expression of style and not as the basic factor that contributes to the quality of image as a sensible image. In my opinion, the above resulted from the influence of the rhetoric and views of the art critic Stanisław Witkiewicz. Regardless of considering the form as the essence of painting, Witkiewicz treated form as an artistic expression of naturalism; what is more, in his well-known polemic of 1884–1885, he ridiculed Henryk Struve who tried to demonstrate that it was the rules governing the inner construction of a painting that decided about its appearance and message. To my mind, the ‘Witkiewicz complex’ – that is, a fear of theorising – has survived well into the twentieth century.